

Weronika Górską

Zaprzyjaźnij się z Amadeuszem i Fryderykiem

Długie jesienne wieczory zachęcają, by wybrać się do Strefy Centralnej w Katowicach Mieście Ogrodów i, popijając herbatę czy inny gorący napój, posłuchać kameralnego recitalu muzyki poważnej. Wykonawcami są studenci oraz świeżo upieczeni absolwenci katowickiej Akademii Muzycznej imienia Karola Szymanowskiego. Pieczę nad projektem Nova Scena Klasyczna sprawuje Alicja Przytuła. W przystępny sposób opowiada publiczności – nie zawsze mającej stosowną wiedzę i doświadczenie – historię wykonywanych utworów oraz ich kompozytorów. Z wielką życzliwością pyta również młodych artystów o relacje z nimi, a także o osiągnięcia, marzenia i plany związane z muzyczną karierą.

Wiosną w Strefie Centralnej występowali instrumentalisci i instrumentalistki, grający na skrzypcach, fortepianie czy perkusji. Październikowy koncert natomiast uświetnili śpiewacy – sopranistka Magdalena Pawłowska, studiująca w klasie śpiewu solowego doktor habilitowanej Elżbiety Grodzkiej-Łopuszyńskiej, a także baryton Jakub Borgiel, świeżo upieczony absolwent klasy śpiewu solowego doktora habilitowanego Macieja Bartczaka. Obaj, mimo młodego wieku, mogą się już poszczycić nagrodami w konkursach oraz występami pod kierownictwem uznanych reżyserów i dyrygentów. Na fortepianie akompaniował im profesor Wojciech Stysz.

Repertuar okazał się najbardziej lekki i przystępny spośród czterech recitali Novej Sceny Klasycznej, w których dotychczas uczestniczyłam. Obejmował arie i duety Wolfganga Amadeusza Mozarta z oper „Don Giovanni” oraz „Wesele Figara”, a także lirykę wokalną Fryderyka Chopina, między innymi „Życzenie”, „Ślicznego chłopca”, „Moją pieszczotkę”, „Hulankę” czy pieśń „Precz z moich oczu” ułożoną do wiersza Adama Mickiewicza. Utwory polskiego kompozytora pamiętam – jak zapewne wiele osób, podobnie jak ja nieposiadających muzycznego wykształcenia – ze szkoły podstawowej. Zresztą twórczość i biografia obu kompozytorów jest mi bliska dzięki oglądanym kilkakrotnie znakomitym filmom – „Amadeuszowi” Milosa Formana oraz „Chopinowi. Pragnienie miłości” Jerzego Antczaka.

Podczas koncertu z sentymentem przypomiinałam sobie motywy i wątki z obu dzieł. Żał Salieriego, że dostał w darze od losu dość talentu, by umieć docenić wybiegający poza epokę geniusz Mozarta,

lecz za mało, by stworzyć równe mu kompozycje i że Mozart – tak uduchowiony w swojej sztuce – w osobistym kontakcie okazał się sprośnym smarkaczem. Zarzut cesarza Józefa, że w muzyce Mozarta pojawia się „za dużo nut”. Opór środowiska przed propozycją Mozarta, by napisać operę nie po włosku, lecz po niemiecku, opowiadającą o codziennym życiu prostych ludzi i do nich adresowaną. Jego dziecięcą radość i łatwość tworzenia, które przekładają się na radość i łatwość odbioru słuchaczy. Skomplikowane relacje miłosne Chopina z pisarką George Sand i jej córką Solange. Konstatację tej pierwszej, że wszyscy mężczyźni, również ci wielcy i utalentowani, w „tych sprawach” są tacy sami. Zmaganie się kompozytora z chorobą płuc i z tęsknotą za ojczyzną. Jego oczarowanie polską muzyką ludową, nawiązywanie do niej w swoich utworach oraz opór względem występów na arystokratycznych salonach. Z obu filmów wyłania się podobny obraz artysty – pełnego sprzeczności, zarazem fascynującego i niezwykle trudnego w bezpośrednim kontakcie, potrafiącego tworzyć rzeczy zarazem kunsztowne i „wpadające w ucho”, a przede wszystkim nasycone bogatą gamą emocji.

Śpiew młodych artystów zabrał mnie w piękną, mimo że odległą od moich muzycznych gustów i przyzwyczajeń, podróż. Szczególne wrażenie wywarła na mnie skala głosu Magdaleny Pawłowskiej. Jej sopran harmonijnie skomponował się z barytonem partnera, zaś podczas wykonywania miłosnych duetów pomiędzy śpiewakami czuć było – faktyczną bądź wiarygodnie odegraną – chemię. Publiczność, wśród której znalazła się zarówno grupa kilkuletnich chłopców – uczniów Jakuba Borgiela – jak też seniorek-melomanek, czuła się oczarowana. Specjalnym bonusem okazała się zaś możliwość wykonania jednej z pieśni Chopina wspólnie z artystami.

Nova Scena Klasyczna, Magdalena Pawłowska (sopran), Jakub Borgiel (baryton), profesor Wojciech Stysz (fortepian), Alicja Przytuła (idea i prowadzenie), Katowice Miasto Ogrodów, Strefa Centralna, 17 października 2023, godzina 18.